

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Reného Fischera a soudců Mgr. Halky Hovorkové a JUDr. Čestmíra Slaného ve věci:

žalobce: **R. M.**, narozen xxx,
bytem xxx, xxx,
zastoupen Mgr. Janem Novákem, advokátem,
sídlem Havlíčkovy náměstí 512, Kutná Hora,

proti
žalované: **Česká republika – Ministerstvo obrany**,
sídlem Tychonova 221/1, 160 00 Praha 6,
adresa pro doručování Sekce právní a investiční MO, Legislativní a právní
odbor, Oddělení pro právní zastupování, nám Svobody 471, 6,
160 00 Praha 6

o **2 700 000 Kč**, k odvolání žalobce proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 8.
9. 2020, č. j. 19 C 48/2016-236,

takto:

- I. Rozsudek soudu I. stupně se ve výroku I. **mění** jen tak, že žalovaný je povinen zaplatit žalobci částku 400 000 Kč do patnácti dnů od právní moci rozsudku, jinak se v tomto výroku ohledně zbývajících částky 2 300 000 Kč **potvrzuje**.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu řízení před soudy všech stupňů ve výši 171 050,05 Kč do patnácti dnů od právní moci rozsudku k rukám advokáta Mgr. Jana Nováka.
- III. Žalovaný je povinen zaplatit státu náhradu nákladů tohoto řízení ve výši 3 480 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku na účet Obvodního soudu pro Prahu 6.

Shodu s prvopisem potvrzuje Ivana Šmejkalová.

Odůvodnění:

1. Soud I. stupně shora označeným rozsudkem zamítl žalobu na zaplacení částky 2 700 000 Kč (ad I.), žalobci uložil povinnost zaplatit České republice na nákladech řízení částku 3 480 Kč (bez uvedení lhůty k plnění – ad II.) a dále ho zavázal k povinnosti zaplatit žalovanému na náhradě nákladů řízení částku 5 400 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku (ad III.). Takto rozhodl o žalobě, kterou se žalobce domáhal náhrady nemajetkové újmy v souvislosti s výkonem služby vojáka z povolání v době od 1. 10. 2008 do 30. 11. 2013, kdy byl při výkonu služby vystaven tlaku ze strany nadřízených, byl šikanován, ponižován, podceňován a zesměšňován. Soud I. stupně nejprve svým usnesením z 12. 7. 2016, č. j. 19 C 48/2016-38, řízení zastavil pro nedostatek pravomoci soudu k řízení a věc postoupil po právní moci usnesení ministru obrany. Městský soud v Praze jako soud odvolací svým usnesením ze dne 14. 10. 2016, č. j. 62 Co 336/2016-61, usnesení soudu I. stupně potvrdil jako věcně správné. Nejvyšší soud ČR svým usnesením ze dne 27. 2. 2019, č. j. 21 Cdo 789/2017-103, k dovolání obou účastníků rozhodnutí soudů obou stupňů zrušil a věc vrátil soudu I. stupně k dalšímu řízení. Soudy zavázal názorem, že ve věcech služebního poměru vojáků z povolání vyplývajících z toho, že voják byl při výkonu služby vystaven tlaku ze strany nadřízených, byl šikanován, ponižován a podceňován, zesměšňován, je-li vojákem požadován jiný nárok než náhrada škody (majetkové újmy), je podle ust. § 10 odst. 1 zákona č. 98/2009 Sb. (antidiskriminační zákon) dána pravomoc soudu.
2. Soud I. stupně po provedeném dokazování, které učinil zejména z výpovědi žalobce, výsledků svědků a z listinných důkazů, vzal za zjištěné, že žalobce působil jako voják z povolání služebně zařazený na pozici staršího technika vrtulníku na základně xxx v období od 1. 10. 2008 do 30. 11. 2013. Při výkonu služby docházelo k situacím, které žalobce popsal v žalobě a rozdělil celkem do 22 skutků. Tyto žalobce vnímal jako neoprávněné zásahy do svých osobnostních práv, konkrétně tlak, šikanu, ponižování, zesměšňování, podceňování. Uvedeného jednání se vůči němu dopouštěli služebně nadřízení vojáci, zejm. velitel roje kapitán Ing. K.. Šlo zejm. o jednání spočívající v neodůvodněných slovních útocích ze strany kapitána K., nařízené práce na vrtulníku v mrazu, znemožnění účasti na misích, nepřiměřených pracovních nárocích, zadávání těžkých pracovních úkolů, vyloučení z pracovní oslavy, vyloučení ze společného dojíždění ze zaměstnání, zesměšňování prostřednictvím vyvěšování fotografií na nástěnce, urážkách od nadřízených při pracovních jednáních, apod. Žalobce podal v srpnu 2013 oficiální stížnost, která se stala předmětem šetření inspekce žalovaného. Šetření bylo zahájeno v září 2013, dne 14. 10. 2013 byl žalobce vyslechnut příslušným orgánem žalovaného a dopisem z 22. 1. 2014 byl informován o výsledku šetření s třemi závěry, a to:
 - 1) k porušení rovného zacházení při výběru na systematizované místo nedošlo.
 - 2) k porušení rovného zacházení při nasazování do misí nedošlo.
 - 3) k porušení rovného zacházení při přidělování práce došlo. Bylo konstatováno, že chování kapitána K. vůči žalobci bylo nepřijatelné, žalobci byl odebrán neoprávněně osobní příplatek s tím, že mu bude doplacen a budou přijata opatření k nápravě.
3. Od 1. 12. 2013 žalobce působí u vojenského útvaru v xxx a to stále jako voják z povolání. Dne 22. 8. 2014 u žalovaného uplatnil požadavek na náhradu nemateriální újmy ve výši 2 000 000 Kč.
4. Pokud jde o právní posouzení, soud I. stupně především poukázal na právní názor vyjádřený Nejvyšším soudem ČR v jeho zrušujícím rozhodnutí v této věci. Usnesení Nejvyššího soudu ČR podrobně rozebral, zejména akcentoval, že řízení ve věcech služebního poměru vojáka z povolání upravuje zákon č. 221/1999 Sb. o vojácích z povolání. Pravomoc činit právní úkony ve věcech služebního poměru jménem České republiky svěřuje zákon služebním orgánům, přičemž právní úprava účinná do dne 30. 9. 2009 nedostatečně vymezovala předmětné řízení ve věcech služebního poměru, tento stav komplikoval rozhodnutí služebních orgánů a velmi často vedl k problémům při

řešení soudních sporů. S účinností od 1. 10. 2009 novelou provedenou zákonem č. 272/2009 Sb. byla část devátá zákona o vojácích z povolání zcela přepracována tak, že se v § 145 písm. a) až k) taxativně vymezují případy, o nichž se rozhoduje v řízení ve věcech služebního poměru. Podrobná úprava postupu služebního orgánu byla vypuštěna s tím, že není-li stanoveno jinak, platí ve věcech služebního poměru správní řád. Nejvyšší soud ČR výsledně uzavřel, že zákon o vojácích z povolání při posouzení otázky, který orgán rozhoduje ve věcech služebního poměru vojáka z povolání spory vyplývající z porušení práva na rovné zacházení nebo zákazu diskriminace, jsou-li uplatněny jiné nároky než náhrada škody jako majetkové újmy, tuto úpravu neobsahuje. V ust. § 2 odst. 5 toliko vymezuje nároky, kterých se voják může domáhat v souvislosti s nerovným zacházením či nežádoucím sexuálním chováním při výkonu služby, aniž by stanovil, u kterého orgánu se lze těchto nároků domáhat. Za tohoto stavu tak přichází v úvahu použití obecné obrany podle § 10 odst. 1 antidiskriminačního zákona, která dává diskriminované osobě, tedy i oběti nerovného zacházení, právo obrátit se v tomto směru na nezávislý soud. Nejvyšší soud ČR proto dovodil, že ve věcech služebního poměru vojáků z povolání vyplývajících z toho, že voják byl při výkonu podceňován či zesměšňován, vystaven tlaku ze stran nadřízených, byl šikanován a ponižován, je-li požadován jiný nárok než náhrada škody jako majetkové újmy, je podle § 10 odst. 1 antidiskriminačního zákona dána pravomoc soudu.

5. Za tohoto stavu se soud I. stupně zabýval tím, zda předmětný spor lze posuzovat podle antidiskriminačního zákona. Odkázal na ust. § 2 odst. 1. a § 2 odst. 3 a 5 tohoto zákona, uvedená zákonná ustanovení odcitoval. Dále obdobně odcitoval § 10 odst. 1 a 2 tohoto zákona a výsledně dovodil, že za situace, kdy žalobce žádný kvalifikovaný, tedy zákonem zvlášť předvídaný důvod diskriminace netvrdí, nelze uvažovat o právním hodnocení uplatněného nároku na náhradu nemajetkové újmy v penězích podle § 10 antidiskriminačního zákona, ale je třeba jej posuzovat podle obecné občanskoprávní úpravy účinné v době, kdy mělo k tvrzeným zásahům do práv žalobce dojít, tedy v době působení ve xxx od 1. 10. 2008 do 30. 11. 2013. S ohledem na přechodná ustanovení zákona č. 89/2012 Sb. - § 3079 odst. 1 o. z. - je věc třeba posoudit podle zákona č. 40/1964 Sb. ve znění účinném do 31. 12. 2013 - občanský zákoník, ve zkratce obč. zák.
6. K návrhu žalovaného se prvostupňový soud zabýval námitkou promlčení nároku žalobce a částečně ji shledal důvodnou. V tomto směru nejprve odkázal na předchozí judikaturní praxi, která dovodila, že se právo na náhradu škody se podle § 13 odst. 2 obč. zák. nepromlčuje (rozsudek Nejvyššího soudu ČR z 25. 9. 2003 sp. zn. 30 Cdo 1542/2003). Poté však došlo ke změně judikatury v důsledku rozhodnutí velkého senátu občanskoprávního obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 12. 11. 2008, sp. zn. 31 Cdo 3161/2008, uveřejněného ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 73 v sešitu č. 7/2009, které obsahuje závěr o tom, že právo na náhradu nemajetkové újmy v penězích podle § 13 odst. 2 obč. zák. je jedním z dílčích a relativně samostatných prostředků ochrany jednotného práva na ochranu fyzické osoby, které promlčení podléhá. Prvostupňový soud neshledal námitku promlčení rozpornou s dobrými mravy podle § 3 odst. 1 obč. zák., když tento rozpor namítal žalobce. Soud zde však nezjistil žádné okolnosti, které by tento rozpor naplňovaly. Žalobci nic objektivně nebránilo v tom, aby svůj nárok uplatnil u soudu před uplynutím promlčecí doby. Naopak v jednání žalovaného nelze spatřovat přímý úmysl žalobce poškodit, když žalovaný nejpozději od sdělení žalobci ze dne 22. 4. 2015 setrval na názoru, že příslušným k rozhodnutí o nároku uplatněném žalobcem není ministr obrany, ale soud. Pokud tedy žalobce uplatnil nárok u soudu až 15. 2. 2016, nelze dovodit, že by námitka promlčení byla rozporná s dobrými mravy.
7. Za tohoto stavu soud I. stupně uzavřel, že jsou promlčeny nároky na náhradu újmy vzniklé žalobci v důsledku tvrzených skutků č. 1 (únor 2012), č. 5 (2010 až 2011), č. 6 (březen 2012), č. 12. (2012), č. 21 (2011), č. 22 (2012). Za tohoto stavu soud I. stupně dále dovodil, že většina skutků, z nichž

žalobce dovozuje svůj nárok, se stala v době kratší než tři roky před podáním žaloby a nároky z nich promlčené nejsou.

8. Soud I. stupně aplikoval § 11 obč. zák. Uvedl, že předpokladem úspěšného uplatnění práva na ochranu osobnosti je jednak to, že došlo k neoprávněnému zásahu do osobnostních práv a jednak to, že tento zásah byl objektivně způsobilý přivodit újmu na právech chráněných v § 11 a násl. obč. zák. Uvedené náležitosti musí být splněny současně. Prvostupňový soud dále odkázal na § 13 obč. zák. a uzavřel, že osobní situace žalobce na pracovišti v rozhodné době byla důvodem psychického napětí a obava ze ztráty zaměstnání, pokud by se žalobce vůči nadřízeným protivil. Současně však prvostupňový soud přihlédl ke specifickému postavení žalobce jako profesionálního vojáka, kdy optikou toho, že žalobce vykonával své povolání, které obecně patří k psychicky náročnějším, na základě svého svobodného rozhodnutí. Z tohoto hlediska pak prvostupňový soud posuzoval skutkové okolnosti popisované žalobcem. Pokud jde o skutky, označené jako Dojíždění (14), Plastelína (16), Příprava v šíleném zimním počasí (17), Čas motorové zkoušky (18), dospěl prvostupňový soud k závěru, že popsání jednání nadřízených a kolegů vůči žalobci nelze považovat za zjevně nepřiměřené, tedy i z hlediska intenzity a potencionálu toto jednání nebylo způsobilé přivodit škodlivý následek, není tedy neoprávněné, protiprávní.
9. Soud I. stupně dále odkázal na § 2 odst. 4 a 5 zákona o vojácích z povolání, z něhož dovedl, že žalobce jako voják z povolání v činné službě disponoval v každém okamžiku trvání tvrzených neoprávněných zásahů prostředky, které by takovému jednání bránily. Tyto prostředky též žalobce využil, když v srpnu 2013 podal svoji stížnost. Prvostupňový soud s ohledem na výsledky dokazování se ztotožnil se závěry řízení o stížnosti žalobce, které bylo vedeno Inspekcí ministra obrany, z něhož vyplynulo, že protiprávní zásah do práv žalobce lze shledat toliko v přístupu nadřízeného kapitána K., jehož jednání vůči žalobci akceptovat nelze. Výpověďmi některých svědků potvrzujících i výpověď samotného žalobce bylo prokázáno, že žalobce byl v porovnání s ostatními techniky na stejné pozici nerovnoměrně pracovní zatěžován, kapitán K. se vůči němu choval nepřijatelným způsobem. Naopak v dalších žalobcem tvrzených oblastech např. požadavku na účast v misi prvostupňový soud zásahy do práv žalobce neshledal, když k nasazování do misí bylo prokázáno, že žalobce v rozhodné době nesplňoval stanovené podmínky, pokud jde o zdravotní způsobilost. Podle prvostupňového soudu právě konstatování porušení práv žalobce, jehož se mu dostalo v podobě odsouzení jednání kapitána K., kdy žalobce byl neoprávněně odebraný osobní příplatek, je třeba považovat za přiměřené morální zadostiučinění podle § 13 odst. 1 obč. zák., když nebylo prokázáno, že by ze strany nadřízených žalobce docházelo vůči osobě žalobce k takovému příkoří, které by představovalo natolik významný zásah do osobnostních práv, že by odůvodňoval aplikaci § 13 odst. 2 obč. zák., tedy odškodnění v penězích. Prvostupňový soud ze všech těchto důvodů uzavřel, že jednání nadřízených žalobce, za které odpovídá žalovaný, z hlediska jeho charakteru, trvání a rozsahu nepříznivých následků, nedosáhlo takové intenzity, aby nebylo napravitelné zadostiučiněním podle § 13 odst. 1 obč. zák. Soud I. stupně nedovodil, že by v případě žalobce došlo tvrzenými zásahy ve značné míře ke snížení důstojnosti žalobce nebo jeho vážnosti ve společnosti podle § 13 odst. 2 obč. zák. Žalobce tak nemá nárok na odškodnění materiální újmy v penězích, a soud I. stupně proto žalobu zamítl.
10. O nákladech řízení státu rozhodl podle § 148 o. s. ř., kdy žalobci uložil povinnost zaplatit státu náklady řízení spočívající ve vyplaceném svědečném. Výrok o nákladech řízení účastníků odůvodnil § 142 odst. 1 o. s. ř. a úspěšnému žalovanému přiznal náhradu nákladů řízení podle § 151 odst. 3 o. s. ř. spočívající v paušální náhradě po 300 Kč za 18 úkonů podle vyhlášky č. 254/2015 Sb.
11. Proti rozsudku podal blanketní odvolání žalobce, které k výzvě soudu doplnil. Soudu I. stupně vytkl neúplně a nesprávně zjištěný skutkový stav a nesprávné právní posouzení. V odůvodnění odvolání nejprve zrekapituloval stručně postup soudu I. stupně, uvedl, že se mu nedostalo žádného

zadosti učinění, přičemž již při podání žaloby žalobce mimo jiné označil vyšetřovací spisy k jeho stížnostem, které ovšem v průběhu řízení byly od uplatnění nároku u žalovaného dne 22. 8. 2014 do rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR dne 27. 2. 2019 skartovány. Uvedené spisy byly podle žalobce stěžejní, jsou v nich obsaženy výpovědi kolegů, vojáků, kteří s žalobcem sloužili na základně v Xxx. Stav na letce tak v nich byl dostatečně zdokumentován. Pokud žalobce neunesl důkazní břemeno v tom směru, že neprokázal závažnost újmy, za kterou by mu náleželo finanční odškodnění, tak tento stav lze přičíst k tíži právě žalovanému. Žalobce v průběhu řízení opakovaně uváděl, že pokud žalovaný skartuje spisy, které obsahují detailní přepisy výpovědí navržených svědků k prokázání závažnosti újmy, tak potom dochází k obrácení důkazního břemene, neboť je to žalovaný, kdo zmaří důkaz, který má ve své moci. Za tohoto stavu je třeba dovodit, že důkazní břemeno je naopak na žalovaném, když k institutu „obrácení důkazního břemene“ existuje celá řada návodných judikátů vyšších soudů, na což žalobce poukazoval v průběhu řízení. K tomu odkázal na ustálení § 6 odst. 2 o. z. (zákon č. 89/2012 ve znění účinném od 1. 1. 2014, občanský zákoník – ve zkratce o. z.). Dále poukázal na nálezy Ústavního soudu ze dne 9. 5. 2018, sp. zn. IV. ÚS 14/17 a nálezy ze dne 13. 6. 2006 sp. zn. Pl. ÚS 75/04, zmínil též rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci sp. zn. 1 Co 68/2015 – ze všech těchto rozhodnutí citoval. Poukázal rovněž na další judikaturu Ústavního soudu ČR - usnesení ze dne 12. 8. 2008, sp. zn. I. ÚS 1919/08, dále odcitoval závěry nálezů Ústavního soudu ČR ze dne 28. 4. 2020, sp. zn. I. ÚS 3937/18 a rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 14. 12. 2014, č. j. 24 Co 89/2011-192. Rozebral institut důkazního břemene a břemene tvrzení a uzavřel, že v předmětném sporu mělo dojít k obrácení důkazního břemene na žalovaného, který by tak byl povinen vyvrátit tvrzení žalobce o zásazích do jeho osobnostních práv, a to jak co do množství, tak i intenzity.

12. Žalobce dále nesouhlasil s posouzením námitky promlčení. Poukázal na svoji stížnost ze dne 12. 8. 2013, která byla doplněna dne 16. 9. 2013 s tím, že žalobce jí dal podnět ke kontrolám na základně Xxx. V rámci rozsáhlé stížnosti žalobce bylo provedeno šetření, bylo vyslechnuto množství svědků, byly provedeny listinné důkazy a dne 22. 1. 2014 dal žalovaný žalobci částečně za pravdu, a to zejména v oblasti rovného zacházení. Žalobce uplatnil u žalovaného nárok na zaplacení částky 2 000 000 Kč dopisem z 22. 8. 2014, čemuž předcházela jeho marná snaha o seznámení se s obsahem vyšetřovacího spisu. Žalobci nelze klást k tíži, že nárok uplatnil až žalobou ze dne 15. 2. 2016, pokud samy soudy obou stupňů žalobci daly za pravdu v tom, že o nároku má rozhodnout právě žalovaný, u kterého žalobce uplatnil nárok dříve a z tohoto důvodu promítnout do rozhodnutí promlčení, je minimálně nemravné.
13. V závěru odvolání žalobce znovu zopakoval, že stěžejní spisy žalovaného byly skartovány, žalobce k tomu odkázal na své důkazní návrhy, které uplatnil v průběhu řízení s vysvětlením toho, co jimi má být prokázáno. Není pravdou, že by se žalobci dostalo opakované omluvy; žalovaný sice tvrdil, že se žalobci omluvil, ale nijak to neprokazoval. V průběhu řízení však z úst žalovaného, ani od svědka Ing. K. žádná omluva nezazněla. Závěrem žalobce navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil soudu I. stupně k dalšímu řízení.
14. Žalovaný ve svém písemném vyjádření odkázal na správná skutková zjištění soudu I. stupně a jeho správné právní posouzení. Není pravdou, že by žalovaný spisy o stížnostech žalobce skartoval; tři ze čtyř žalobcem požadovaných stížnostních spisů soudu poskytnuty byly. Co se týká spisu označeného žalobcem pod č. j. 242-X/2013-1216, tak tento spis skutečně skartován byl, a to v souladu se skartačním řádem ze dne 30. 1. 2019. Ani on však nebyl zničen zcela, jak žalobce tvrdí; jeho součástí byl též dokument nazvaný Sdělení Inspekce ministra obrany č. j. 242-5/2013-1216 ze dne 22. 1. 2014, který byl de facto závěrečnou zprávou shrnující výsledky provedené kontroly, kdy v rámci kontroly byla stížnost žalobce vyhodnocena jako částečně důvodná, jak již bylo uvedeno.

15. Žalovaný nesouhlasil s názorem žalobce ohledně převrácení důkazního břemene. K tomu uvedl, že soud I. stupně postupoval při provádění dokazování zcela správně. Nebylo prokázáno, že by žalovaný zmařil provedení důkazu, v důsledku čehož by se žalobce ocitl v důkazní nouzi. Nelze souhlasit s názorem žalobce o tom, že v důsledku jednání žalovaného došlo k nemožnosti prokázání skutkových tvrzení žalobce. Jako hlavní důkazní prostředek měly sloužit svědecké výpovědi, které ve svém důsledku představovaly pouze podklad pro provedení předmětných kontrol na základě stížností žalobce. Až následně příslušné inspekce provedly šetření, jejichž výsledek byl učiněn právě z těchto svědeckých výpovědí a výpovědi jsou zaznamenány v dokumentech, které byly před soudem I. stupně provedeny. Judikatura označovaná žalobcem proto není přílehlavá, když tato se týká zejména zdravotnické dokumentace a jejího vedení. Z provedeného dokazování pak nebylo zjištěno, že by svědecké výpovědi učiněné před Inspekcí ministra obrany měly vyznít v neprospěch žalovaného, jak žalobce tvrdí. Pokud žalobce spekuluje nad motivací svědků ohledně jejich výpovědí před soudem I. stupně, tak stejně i žalovaný může spekulovat ohledně motivace svědků vypovídat zcela odlišně v rámci šetření Inspekcí Ministra obrany, kdy jejich údajná obava z následků jejich výpovědí mohla být namísto také v tehdejší situaci a je též otázkou, co by tito svědci svými výpověďmi získali. Spekulace žalobce v tomto směru je proto irelevantní. Soud I. stupně též posoudil správně nabídku promlčení. Žalovaný závěrem žádal, aby odvolací soud napadený rozsudek potvrdil jako věcně správný.
16. Odvolací soud přezkoumal podle § 212 a § 212a odst. 1 a 5 o. s. ř. správnost napadeného rozsudku včetně správnosti postupu v řízení, které jeho vydání předcházelo a důkazní řízení podle § 213 odst. 2 o. s. ř. zopakoval rozhodnutím Inspekce ministra obrany o stížnosti ze dne 22. 1. 2014 a dále lékařskou zprávou ze dne 12. 8. 2013. Po takto doplněném důkazním řízení shledal odvolání žalobce částečně opodstatněným.
17. Žalobce, ač to výslovně neuvádí, uplatňuje odvolací důvody podle § 205 odst. 2 písm. e) o. s. ř., kdy soudu I. stupně vytýká neúplně a nesprávně zjištěný skutkový stav a dále podle § 205 odst. 2 písm. g) o. s. ř., kdy namítá nesprávné právní posouzení věci.
18. Soud I. stupně zjistil správně skutkový stav, když provedl všechny důkazy, které byly k jeho zjištění potřebné v rozsahu, který mu umožnil i učinit správné právní posouzení. Důkazy provedl řádně postupem podle § 122 a násl. o. s. ř. a rovněž je správně zhodnotil podle zásady volného hodnocení důkazů ve smyslu § 132 o. s. ř. Odvolací důvod podle § 205 odst. 2 písm. e) o. s. ř. tak naplněn není.
19. Právní posouzení je nesprávné, jestliže soud na správně zjištěný skutkový stav aplikuje nesprávnou právní normu, příp. aplikuje správnou právní normu, ale nesprávně ji vyloží, popř. neaplikuje adekvátní právní normu.
20. Žalobce se mýlí, pokud dovozuje, že soud I. stupně žalobu zamítl pro neunesení důkazního břemene. V návaznosti na to v odvolání uplatňuje rozsáhlou argumentaci ohledně institutu tzv. obrácení důkazního břemene za stavu, kdy žalovaný měl část stížnostního spisu žalobce ve věci šikany skartovat. K tomu odvolací soud uvádí, že soud I. stupně provedl v tomto řízení poměrně obsáhlé dokazování, podrobně vyslechl žalobce a vyslechl navržené svědky, provedl listinné důkazy, přičemž skutkový stav, který z těchto provedených důkazů zjistil, popsal, sice stručně ale výstižně zejména pod bodem 33. odůvodnění svého rozhodnutí. Ze skutkových zjištění soudu I. stupně jednoznačně vyplývá, že soud I. stupně vzal za prokázané, že žalobce byl po dobu svého působení vojáka z povolání u vojenského útvaru VÚ xxx xxx v období od 1. 10. 2008 do 30. 11. 2013 vystaven jednání, které podrobně popisuje v žalobě a zejména pak v doplnění skutkových tvrzení ze dne 9. 10. 2019 na č. l. 130 – 138 spisu jako skutky č. 1 - 25. Soud I. stupně vzal jednoznačně za prokázané, že vyjma skutku 2 - Mise a skutků označených jako Dojíždění (14),

Plastelína (16), Příprava v šíleném zimním počasí (17), Čas motorové zkoušky (18), se uvedené jednání skutečně stalo, když se vůči žalobci jeho nadřízení opakovaně dopouštěli jednání, které žalobce vnímal oprávněně jako neodůvodněné, tedy toto jednání spočívalo ve slovních útocích zejména ze strany kapitána K., nařízené práce na vrtulníku v mraze, nepřiměřených pracovních nárocích, zadávání obtížných pracovních úkolů oproti ostatním kolegům, vyloučení z pracovních oslav, ze společného dojíždění do zaměstnání, zesměšňování a urážení tak, jak to žalobce podrobně popisuje v žalobě ve znění doplnění skutkových tvrzení. Soud I. stupně žalobu zamítl nikoliv proto, že by žalobce neunesl své břemeno tvrzení či důkazní břemeno, ale proto, že dovedl, že poskytnutá forma zadostiučinění v podobě toho, že stížnost žalobce byla shledána částečně důvodnou a žalobci byl zpětně vyplacen osobní příspěvek, který mu byl odejmut v souvislosti se ztrátou krytu na vrtulníku dne 20. 2. 2012, je již pro žalobce satisfakcí dostačující. Za tohoto stavu jsou tak úvahy žalobce o možném „obrácení důkazního břemene“ bezpředmětné.

21.Soud I. stupně správně dovedl, že žalobce netvrdí a v řízení ostatně ani nebylo prokázáno, že by byl diskriminován z některého z důvodů, uvedených v § 2 odst. 2 – 5 antidiskriminačního zákona. Žalobce nebyl diskriminován z důvodu rasy, etnického původu, národnosti, pohlaví, sexuální orientace, věku, zdravotního postižení, náboženského vyznání, víry či světového názoru (§ 2 odst. 3 citovaného zákona) či z důvodů, uvedených v § 2 odst. 4 tohoto zákona, ani nebyl sexuálně obtěžován či pronásledován (§ 2 odst. 2 citovaného zákona). Je proto správný názor prvostupňového soudu o tom, že požadavek žalobce na poskytnutí nemajetkové újmy je třeba přidělit režimu ochrany osobnosti podle § 11 - § 16 zákona č. 40/1964 Sb. ve znění, účinném do 31. 12. 2013 (občanský zákoník, ve zkratce obč. zák.). Odvolací soud postupoval podle dříve platného občanského zákoníku, s poukazem na § 3079 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb. ve znění účinném od 1. 1. 2014 (občanský zákoník, ve zkratce o. z.), když k popisovanému jednání došlo za účinnosti předchozího občanského zákoníku.

22.Odvolací soud sdílí názor soudu I. stupně o tom, že nárok na náhradu nemajetkové újmy se promlčuje v obecné tříleté promlčecí době podle § 101 obč. zák. (k tomu srovnej rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 12. 11. 2008, sp. zn. 31 Cdo 3161/2008, uveřejněný ve Sbírce Nejvyššího soudu, svazek 7, ročník 2009, uveřejněný pod pořadovým číslem 73/2009 na straně 764). Již však nelze přisvědčit jeho názoru o tom, že se promlčují jednotlivé dílčí skutky tak, jak je žalobce popsal. V řízení, bylo prokázáno, že žalobce byl šikanován kontinuálně po celé období, kdy působil na vojenském útvaru xxx, tedy v období od 1. 10. 2008 do 30. 11. 2013. Jednotlivé dílčí skutky však od sebe oddělit nelze, když žalobce ostatně ani nepožaduje, respektive nerozlišuje náhradu nemajetkové újmy za každý skutek samostatně; požaduje částku 2 700 000 Kč souhrnně za všechny skutky, kterých se vůči němu měli jeho nadřízení dopustit. Za tohoto stavu je třeba počátek tříleté promlčecí doby podle § 101 obč. zák. určit k datu 1. 12. 2013, kdy skončilo působení žalobce u vojenského útvaru xxx a pokud tedy žaloba byla podaná dne 15. 2. 2016, je zřejmé, že byla ohledně celé uplatněné částky 2 700 000 Kč podána včas.

23.Občanský zákoník umožňuje fyzické osobě domáhat se toho, aby opuštěno od neoprávněných zásahů do jejího práva na ochranu osobnosti a aby byly odstraněny následky těchto zásahů a dále aby jí bylo dáno přiměřené zadostiučinění (§ 13 odst. 1 obč. zák.). Kromě toho přísluší fyzické osobě též náhrada nemajetkové újmy v penězích, pokud by se zadostiučinění poskytnuté podle § 13 odst. 1 obč. zák. nejevilo dostačující, a to zejména proto, že byla ve značné míře snížena důstojnost fyzické osoby nebo její vážnost ve společnosti (§ 13 odst. 2 obč. zák.). Soud I. stupně požadavek žalobce na zaplacení náhrady nemajetkové újmy neshledal důvodným s tím, že jak je vysvětleno výše, zadostiučinění kterého se žalobci již mělo dostat, shledal přiměřeným. Tento názor však odvolací soud nesdílí. Je třeba uvést že za formu zadostiučinění ve smyslu § 13 odst. 1 obč. zák. lze považovat například omluvu, která ovšem žalobci poskytnuta nebyla. Jak je zřejmé z vyřízení stížnosti žalobce Inspekcí ministra obrany ze dne 22. 1. 2014, stížnost žalobce sice byla

shledána částečně důvodnou, pokud jde o bod stížnosti „rovné zacházení při přidělování práce“, kdy bylo konstatováno opakované porušování povinnosti podle § 2 odst. 4 zákona č. 221/1999 Sb. o vojácích z povolání ve smyslu ponižování důstojnosti a vytváření zastrašující, nepřátelské, ponižující a pokořující nebo urážlivé atmosféry; stejně tak bylo konstatováno neoprávněné odebrání osobního příplatku žalobci, nicméně omluva v textu uvedené listiny obsažena není a žalobci nebyla poskytnuta ani dodatečně. Pokud pak jde o nápravná opatření, která měla být v souvislosti se stížností žalobce a výsledkem šetření Inspekce ministra obrany přijata, z výsledků dokazování v řízení před soudem I. stupně vyplývá, že žádná zásadní opatření, která by šikaně zabránila do budoucna, přijata nebyla. Omluva, která je ve zprávě Inspekce ministra obrany ze dne 22. 1. 2014 obsažena, se týká délky stížnostního řízení, nikoliv šikanózního jednání, za které žalovaný odpovídá. Odvolací soud zohlednil všechny okolnosti případu, zejména pak to, že k porušení zásady rovného zacházení s vojáky a šikanózního jednání ve smyslu § 2 odst. 5 zákona o vojácích z povolání docházelo po velmi dlouhou dobu, prakticky po celou dobu služebního poměru žalobce u vojenského útvaru v Xxx, jednalo se o opakované jednání, které spočívalo v hrubých verbálních útocích vůči žalobci, zesměšňování, ponižování, urážení, zadávání nepřiměřeně těžkých a obtížně splnitelných úkolů, práce v nevyhovujících pracovních podmínkách, kdy např. lékařskou zprávou bylo prokázáno, že žalobce při plnění nařízeného úkolu venku v mrazu utrpěl rozsáhlé omrzliny. Nelze přehlédnout ani to, že jednání nadřízených vůči žalobci, zejména ze strany jeho nadřízeného Ing. K. nebylo žalobcem vyprovokováno; žalobce byl obětí šikany bez zjevného důvodu. Odvolací soud tak při zvážení všech těchto okolností za stavu, kdy zadostiučinění poskytnuté formou toho, že jeho stížnost byla shledána částečně důvodnou, aniž by ovšem na to následovaly omluva či nápravná opatření, považuje za přiměřené, aby žalobci byla poskytnuta náhrada nemajetkové újmy ve smyslu § 13 odst. 2 obč. zák., neboť jednáním žalovaného byla značnou mírou snížena důstojnost žalobce a jeho osobní integrita. Šikanózní jednání, a to zejména mezi vojáky z povolání, je třeba považovat za zvláště zavrženíhodné a mravně nepřijatelné, které je v hrubém rozporu se zákonem (§ 2 odst. 5 zákona o vojácích z povolání). Odvolací soud zvážil následky, které toto jednání vyvolalo v psychice žalobce z hlediska jeho sebevědomí, tělesné a duševní integrity a útrap, které žalobce byl nucen snášet, a to i s přihlédnutím k tomu, že v období svého působení u vojenského útvaru Xxx byl též léčen pro závažné xxx onemocnění.

24. Nejvyšší soud ČR ve svém rozsudku ze dne 5. 9. 2017, sp. zn. 21 Cdo 235/2017, dovedil, že soud při úvaze o přiměřenosti požadovaného zadostiučinění musí vyjít z celkové povahy i z jednotlivých okolností případu, musí zejména přihlédnout k intenzitě, povaze a způsobu neoprávněného zásahu, k charakteru a rozsahu zasažené hodnoty osobnosti, k trvání i šíři ohlasu a k vlivu vzniklé nemajetkové újmy na postavení a uplatnění fyzické osoby ve společnosti. Odvolací soud si je vědom zásady podobnosti případů podle § 13 o. z., který lze aplikovat i v případě, že soud postupuje podle dosavadních právních předpisů (k tomu srovnej § 3030 o. z.), nicméně v judikatuře vyšších soudů není znám srovnatelný případ, který by bylo možno s případem žalobce porovnat. Zde je třeba poukázat na specifika případu žalobce, kdy se jednalo o rozsáhlou šikanu v průběhu poměrně dlouhého období více jak pěti let.

25. Se zřetelem ke všem výše uvedeným kritériím odvolací soud považuje za přiměřené odškodnění nemajetkové újmy v rozsahu 400 000 Kč, když tato částka je adekvátní újmě, která žalobci vznikla tak, jak je shora popsána. Žalobcem požadované odškodnění na majetkové újmě ve výši 2 700 000 Kč považuje odvolací soud za nepřiměřeně vysoké, a to i s přihlédnutím k tomu, že jak je uvedeno výše, v některých žalobcem popisovaných jednáních /skutky 2 - Míse a skutky označené jako Dojíždění (14), Plastelína (16), Příprava v šíleném zimním počasí (17), Čas motorové zkoušky (18)/, porušení zásady rovného zacházení spatřovat nelze. Odvolací soud rovněž zohlednil judikatorní praxi ohledně odškodnění, které se přiznává v případě újmy na zdraví.

26. Právní posouzení věci tak, jak jej soud I. stupně učinil, je nesprávné, což zakládá odvolací důvod podle § 205 odst. 2 písm. g) o. s. ř. Protože skutkový stav zjištěný soudem I. stupně po částečném zopakování důkazního řízení ho umožňuje posoudit po právní stránce správně, odvolací soud postupem podle § 220 odst. 1 písm. a) o. s. ř. napadený rozsudek ve výroku I. změnil tak, že žalovaný je povinen zaplatit žalobci částku 400 000 Kč, a jinak ho ohledně zbývajících částky 2 300 000 Kč potvrdil podle § 219 o. s. ř. jako věcně správný. Současně určil delší pariční lhůtu, a to s ohledem na známý úřední postup žalovaného.
27. S ohledem na částečnou změnu prvostupňového rozsudku rozhodoval odvolací soud podle § 224 odst. 2 o. s. ř. o nákladech řízení před soudy obou stupňů. Žalobce byl v řízení úspěšný jen zčásti, když naopak převážně v řízení uspěl žalovaný, který by tak měl podle § 142 odst. 2 o. s. ř. právo na náhradu poměrné části nákladů řízení, nicméně odvolací soud však shledal důvody pro postup podle § 142 odst. 3 o. s. ř. a žalobci přiznal náhradu nákladů řízení v plné výši za stavu, kdy výše plnění závisela na úvaze soudu. Náklady řízení sestávají ze zaplacených soudních poplatků a z nákladů právního zastoupení.
28. Odvolací soud konstatuje, že tarifní hodnotu pro výpočet nákladů právního zastoupení žalobce, který byl před soudy obou stupňů zastoupen advokátem, stanovil podle § 9 odst. 4 písm. a) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif v platném znění (dále jen „AT“) částkou 50 000 Kč. Tomu odpovídá odměna za jeden úkon právní služby ve výši 3 100 Kč.
29. Co se týká samotného rozsahu a výše nákladů řízení, které odvolací soud žalobci přiznal, pak tyto sestávající z:
- a) nákladů právního zastoupení žalobce v řízení před soudem I. stupně tedy odměny právního zástupce za 22,5 úkonů (tj. 22 + jeden poloviční úkon) právní služby po 3 100 Kč podle § 9 odst. 4 písm. a), § 7 bod 5. a § 8 odst. 1 ve spojení s § 11 odst. 1 písm. a), d) a g), odst. 2 a odst. 3 AT a náhrady za 23 režijních paušálů po 300 Kč podle § 13 odst. 4 AT k úkonům právní služby: 1) *příprava a převzetí zastoupení*, 2) *předžalobní výzva ke plnění*, 3) *porada s klientem před podáním žaloby dne 1. 2. 2016*, 4) *sepis žaloby*, 5) *porada s klientem před sepisem vyjádření ke stanovisku žalovaného dne 16. 5. 2016*, 6) *vyjádření ke stanovisku žalovaného*, 7) *odvolání žalobce*, 8) *sepis dovolání*, 9) *prostudování spisu dne 21. 8. 2019*, 10) *porada s klientem před prvním jednáním ve věci dne 4. 9. 2019*, 11) *účast na jednání soudu dne 10. 9. 2019*, 12) *porada s klientem před sepisem doplnění žaloby dne 30. 9. 2019*, 13) *sepis doplnění žaloby*, 14) *jednání u soudu I. stupně dne 26. 11. 2016 přesahující 2 hodiny - dvojnásobný úkon*, 15) *porada s klientem dne 9. 3. 2020*, 16) *jednání u soudu přesahující 2 hodiny dne 10. 3. 2020 - dvojnásobný úkon*, 17) *označení svědků na výzvu soudu - poloviční úkon*, 18) *účast na jednání u soudu dne 21. 5. 2020*, 19) *účast na jednání u soudu dne 21. 7. 2020*, 20) *účast na jednání u soudu I. stupně dne 8. 9. 2020*, 21) *porada s klientem před sepisem odvolání dne 11. 12. 2020*, tedy 76 650 Kč a náhrada za DPH ve výši 21% podle § 137 odst. 1 a 3 písm. a) o. s. ř. v částce 16 096,50 Kč, celkem **92 746,50 Kč**.
 - b) nákladů právního zastoupení žalobce v odvolacím řízení za 2 úkony právní služby po 3 100 Kč podle § 9 odst. 4 písm. a), § 7 bod 5. a § 8 odst. 1 ve spojení s § 11 odst. 1 písm. g) a k) AT, náhrady za 2 režijní paušály po 300,- Kč podle § 13 odst. 4 AT za úkony právní služby: 1) *odvolání a jeho doplnění*, 2) *účast na ústním jednání dne 21. 4. 2021*, tedy 6 800 a náhrada za 21% DPH podle § 137 odst. 1 a 3 písm. a) o. s. ř. ve výši 1 428 Kč, celkem **8 228 Kč**.
 - c) nákladů cestovního za 8 realizovaných cest na trase Kutná Hora – Praha a zpět dne 21. 8. 2019, 10. 9. 2019, 26. 11. 2019, 10. 3. 2020, 21. 5. 2020, 21. 7. 2020, 8. 9. 2020 a dne 21. 4. 2021 v částce celkem **8 267,55 Kč** (3 094,80 Kč + 4 065,60 Kč + 1 107,15 Kč), když předmětné náhrady byly přiznány podle § 1 písm. b) a § 4 písm. c) vyhlášky č. 333/2018 Sb.,

§ 1 písm. b) a § 4 písm. c) vyhlášky č. 358/2019 Sb. a § 1 písm. b) a § 4 písm. c) vyhlášky č. 589/2020 Sb.

- d) nákladů za promeškaný čas promeškaný v souvislosti s poskytnutím právní služby podle § 14 odst. 1 písm. a) a odst. 3 AT cestou na ústní jednání u soudu a zpět včetně náhrady za DPH ve výši 21% podle § 137 odst. 1 a 3 písm. a) o. s. ř. v částce **5 808 Kč** (6 půlhodin po 100 Kč za každé jednání, tedy 600 Kč za 1 jednání, celkem za 8 jednání 4 800 Kč + náhrada za DPH 21%).
- e) uhrazených soudních poplatků ve výši 27 000 Kč (soudní poplatek z podané žaloby), ve výši 2 000 Kč (soudní poplatek z podaného dovolání) a ve výši 27 000 Kč (soudní poplatek z podaného odvolání); celkem **56 000 Kč**.

30. Odvolací soud nepřisvědčil při přiznání náhrady nákladů řízení ve prospěch žalobce nárokům advokáta za úkony *vyjádření k odvolání na výzvu soudu ze dne 16. 8. 2016 a vyjádření k dovolání na výzvu soudu ze dne 16. 12. 2016*, neboť tyto co do obsahové stránky neodpovídaly požadavkům účelnosti a náročnosti při reflektování hodnoty odměny za takový úkon stanovený advokátním tarifem. Dále odvolací soud nepřiznal úkony právní služby - *porada s klientem před druhým jednáním ve věci dne 25. 11. 2019, prostudování spisu před jednáním dne 4. 3. 2020 a porada s klientem dnem 19. 7. 2020*, které rovněž nenaplnují míru potřebnosti a účelnosti takových úkonů v kontextu běhu a náročnosti řízení ve věci samé. V souvislosti s nepřiznanou náhradou za úkon právní služby *prostudování spisu před jednáním dne 4. 3. 2020*, pak odvolací soud nepřiznal žalobci ani s tím související náklady cestovného na trase Kutná Hora – Praha a zpět, ani náhradu za promeškaný čas tak, jak ji uplatňoval právní zástupce žalobce, když tyto jdou zcela k tíži žalobce, neboť tento úkon nesplňoval parametry účelnosti tak, jak ji definuje § 137 o. s. ř. ve spojení s § 142 odst. 1 o. s. ř. a aktuální judikatura.
31. Celkové náklady řízení žalobce před soudy všech stupňů tak činí **171 050,05 Kč** a jsou splatné podle § 160 odst. 1 část věty za středníkem, o. s. ř. za použití § 211 o. s. ř. ve lhůtě patnácti dnů od právní moci rozsudku k rukám právního zástupce žalobce (§ 149 odst. 1 o. s. ř. za použití § 224 odst. 1 o. s. ř. a § 243g odst. 1 věta druhá o. s. ř.), kdy lhůta k plnění byla stanovena s ohledem na známý úřední postup žalovaného.
32. O nákladech řízení státu bylo rozhodnuto podle § 148 odst. 1 o. s. ř. s ohledem na výsledek sporu, když náklady řízení státu sestávají z vyplaceného svědečného.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat dovolání do dvou měsíců ode dne doručení rozhodnutí odvolacího soudu k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu, který ve věci rozhodoval v I. stupni, a to za podmínek uvedených v § 237 o. s. ř.

V Praze dne 21. 4. 2021

Mgr. René Fischer, v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Ivana Šmejkalová.